

رضائی ، علی

حسن ظنّ کاربردی در فرآیند زندگی / رضائی، علی قم:

نشر پیام حجت علیه السلام: ۱۳۸۶ ص ۹۶ ۱۰۰۰۰ ریال

نام کتاب : حسن ظنّ

مؤلف : علی رضائی

ناشر : پیام حجت علیه السلام

چاپ : گلهاء، نوبت چاپ: اول

سال انتشار : ۱۳۸۶

تیراژ: ۳۰۰۰

شابک : ۹۷۸-۹۶۴-۸۸۴۱-۰۷-۷

مرکز پخش :

قم نشر : پیام حجت علیه السلام

۰۹۱۲۱۵۳۲۶۱۹

۰۹۱۲۷۵۲۷۲۸۶

۱۰۰۰ تومان

حسن ظن

علی رضائی

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

مقدمه: چرا از حسن ظن بحث شود؟

شکی نیست که یکی از مسائل قابل بحث در مباحث اخلاقی و روانشناسی خوشبینی و حسن ظن، بعنوان بهترین فضیلت اخلاقی می باشد. همچنین در نقطه مقابل حسن ظن، بدبینی و سوء ظن است که بعنوان یک بیماری خطرناک مطرح می باشد.

حسن ظن و سوء ظن سرچشمه ی خوبی ها و بدی های فراوانی می باشند. و به سبب خوشبینی است که شخص یا اشخاص مختلفی به زندگانی و جهان هستی زیبا می نگرند و یا بالعکس افرادی با دید منفی و بدبینانه به حیات و هستی نگاه می کنند و اینها همه در برخوردها و رفتارهای آنان اثر مستقیمی می گذارد. یعنی ما اگر از افراد در جامعه مشکلات روانی و ناراحتی رفتاری مشاهده می کنیم و یا از آنها بر عکس برخوردهای صحیح و رفتار پسندیده می بینیم بدون شک همه ی این هنجارها و ناهنجاری ها به برداشت منفی یا مثبت افراد از جهان، جامعه و خدا بستگی دارد. به هر حال ضرورت هایی برای طرح این مباحث متصور است که ما در ذیل به پاره ای از آنها اشاره می نمایم.

۱- ضرورت مکتبی: اسلام بعنوان دینی جامع که برنامه های

حیات بخش اخلاقی خوبی برای زندگانی انسان ها ارائه می دهد به مسئله خوشبینی و حسن ظن تاکید فراوانی دارد.

ما می دانیم اسلام که اندیشه ی جامعه بزرگ اسلامی، انسانی و

بدور از کینه و عداوت و سایر بیماریهای روحی را دارد، دائماً از مردم دعوت به تفاهم و دوستی می نماید. در مکتب اسلام کسی را مسلمان کامل می شمارند که در فکر اصلاح خود باشند و از بدبینی و سوء ظن دوری نماید.

در روایت و سیره ی عملی پیامبر گرامی اسلام ﷺ و ائمه معصومین علیهم السلام فراوان به خوشبینی (نه خوش باوری) اشارت و تصریح دارند و ما را بعنوان یک امت واحد اسلامی از بدبینی بر حذر می دارند چنانچه در روایتی حضرت علی علیهما السلام فرموده است: حُسْنُ الظَّنِّ رَاحَةُ الْقَلْبِ وَ سَلَامَةُ الدِّينِ (۱) خوشبینی سبب آسایش روح و سلامت دین است.

۲- ضرورت خودسازی:

لزوم اخلاق صحیح، اقتضاء این مطلب را دارد که اشخاص در خود سازی خود کوشا بوده و خود را بسازند.

ضرورت خوشبینی به جامعه، جهان آفرینش و خدای یگانه مطلبی قابل قبول برای همه کسانی است که در فکر خودسازی می باشند و طبیعی است کسی که چنین تفکری داشته باشد می باید از بدبینی و سوء ظن دوری نماید و الا زمینه خود سازی را در خویشتن خویش از بین می برند. امام علی علیهما السلام فرمود: حُسْنُ الظَّنِّ يَنْجِي مِنَ تَقَلُّدِ الْأَثَمِ (۲) خوشبینی انسان را از گرفتاری و قلاذه ی بردگی گناهان رها می سازد.

۳- ضرورت اجتماعی:

ما خوب می دانیم ، در جامعه ای که خوشبینی به یکدیگر حاکم باشد ، این تفکر بهترین سبب و عامل برای رشد و امنیت در آن جامعه می گردد. و باید گفت اجتماعی سالم است که اساس آن جامعه با بدبینی و بی امنیتی از بین نرود ، زیرا اگر در جامعه ای حسن ظن حاکم نباشد و بجای آن سوء ظن شیوع پیدا نماید ، سنگی بر روی سنگ بند نمی شود و هرگز نمی شود به هیچکس اعتماد و اطمینان نمود. و به خوبی مشخص است ، هنگامی که در اجتماعی اعتماد سلب گردد ، از آن جامعه به جز هرج و مرج چیزی باقی نمی ماند.

با سوء ظن ، همه ی کارها فاسد می گردد و از بین می رود چنانچه ، امام علی علیه السلام فرمود: **سُوءُ الظَّنِّ يُفْسِدُ الْأُمُورَ...** (۳)

سوء ظن و بدگمانی همه کارها را به فساد می کشاند و در مقابل ، حسن ظن و گمان نیکو موجب اصلاح جامعه است . در خاتمه مقدمه ذکر این مورد نیز لازم است که از بسیاری موارد به جهت عدم اطاله کلام به آیات یا روایتی بسنده نمودیم . در پایان از حسن همکاری در زمینه تایپ و صفحه آرایی آقایان محمد جواد جمال آبادی و محمد رضا رضایی تشکرو سپاس رادارم.

۱۷ ربیع الاول ۱۴۲۷ ، میلاد مسعود پیامبر اعظم صلی الله علیه و آله و سلم و امام جعفر

صادق علیه السلام / ۱۷ فروردین ۱۳۸۶ قم المقدسه - علی رضائی

فهرست مطالب

=====	===== فهرست مطالب =====
ع- موجب سبک شدن گناه ۳۴	مقدمه: چرا از حسن ظن بحث شود، ۲
فصل چهارم آثار اجتماعی حسن ظن ۳۷	۱- ضرورت مکتبی ۴
۱- عامل همکاری اجتماعی: ۳۷	۲- ضرورت خودسازی: ۵
۲- مانع تجسس در مال دیگران: ۳۸	۳- ضرورت اجتماعی: ۵
۳- سبب محبت در جامعه: ۴۰	فصل اول: بحث های مقدماتی: ۷
۴- عامل اتحاد: ۴۰	۱- معنای لغوی و اصطلاحی حسن ظن: ۸
۵- عدم غیبت دیگران: ۴۱	۲- انواع و اقسام ظن: ۹
۶- عدم توهین به دیگران: ۴۲	۳- حدود و اندازه حسن ظن: ۱۰
۷- واقع بینی و درک واقعیات: ۴۳	۴- جایگاه حسن ظن در علم اخلاق: ۱۰
۸- عامل جلوگیری از فساد اجتماعی: ۴۴	فصل دوم اهمیت حسن ظن: ۱۳
۹- حفظ حیثیت و آبروی دیگران: ۴۵	۱- از نظر آیات ۱۳
۱۰- حفظ نظام اجتماعی: ۴۷	۲- از نظر روایات ۲۰
۱۱- خوشبینی نسبت به دیگران: ۴۸	فصل سوم آثار فردی حسن ظن: ۲۵
فصل پنجم حفظ نظام خانوادگی: ۵۱	۱- آرامش روحی و جسمی: ۲۵
۲- عامل محبت در خانواده: ۵۳	۲- حسن ظن موجب صحت عبادت و ایمان است: ۲۸
۳- اثرات اخلاقی و تربیتی بفرزندان: ۵۷	۳- احساس خوش بینی نسبت به خداوند: ۲۹
۴- حفظ آبروی خانواده: ۵۸	۴- همکاری با دیگران: ۳۱
۵- احترام به اعضای خانواده: ۵۹	۵- مقاومت در مقابل مشکلات: ۳۱
فصل ششم آثار حسن ظن: ۶۲	
الف- عدم خوشبینی به دشمنان: ۶۲	

فهرست مطالب

ب: اصل زمان و مکان در خوشبینی و بد	۱۱- آگاهی به خطرات خانمان سوز
بینی..... ۶۵	و مخرب سوءظن..... ۷۶
فصل هفتم اثرات حسن ظن..... ۶۸	فصل هشتم موارد حسن ظن
خود سازی :..... ۶۸	موارد حسن ظن..... ۷۹
۲- عدم حس انتقام و کینه توزی :..... ۶۸	حسن ظن نسبت به خداوند:..... ۷۹
۳- عدم تکبر و خود خواهی :..... ۶۹	۲- حسن ظن نسبت به جهان :..... ۸۵
۴- توجه و یادگیری تعالیم اسلامی	الف: تمام موجودات خیر هستند:..... ۸۵
..... ۷۰	ب: نظام جهان ، نظام احسن است:..... ۸۷
۵- محیط تربیتی سالم :..... ۷۱	۳- نسبت به بندگان خدا:..... ۸۸
۶- معاشرت با افراد صالح :..... ۷۲	پاورقی :..... ۸۹
۷- تقویت روح ایمان :..... ۷۴	فهرست منابع :..... ۹۳
۸- آگاهی به اثرات سازنده حسن ظن	
..... ۷۴	
۹- عدم توجه به شایعاتی که موجب	
حسن ظن می گردد:..... ۷۵	
۱۰- عدم عجز روحی :..... ۷۶	